

Zwanenhofviering 10-9-2023

Inleiding op het thema

Zo na de vakantieperiode zijn we in de kapel uitgenodigd voor deze viering. Dat voelt voor de stamgasten vertrouwd na de zomerstop. Ons kent ons. Maar hoe is het om hier voor de eerste keer als bezoeker te zijn? Voel je je welkom?

Vandaag worden we ,via de Bijbellezingen, uitgenodigd voor twee maaltijden

Het ene is een exclusief etentje de andere is een bruiloftsmaal.

Zelden gaat het bij een maaltijd waar gasten zijn uitgenodigd om het eten dat geserveerd wordt.

Meestal is ontmoeting en interactie het doel. En dat kan op veel manieren uitpakken, van het aanhalen van vriendschap- of familiebanden tot een gelegenheid om te onderhandelen op zakelijk of politiek gebied. Daarin spelen allerlei persoonlijke factoren mee. Gaan we voor ambitie of stellen we ons bescheiden op aan tafel ,maar ook in het dagelijks leven?

In een gelijkenis, een dwarsligger, houdt Jezus de mensen uit zijn tijd en ons een spiegel voor.

Hoe ingewikkeld het kan zijn om het juiste te kiezen, vertelt het volgende verhaal:

Een arme winkelier hoorde de rabbi in de synagoge preken: "Hij die arm is in dit leven zal rijk zijn in het volgende leven en hij die nu rijk is, zal dan arm zijn, want we zijn allen Gods kinderen en voor hem zijn we allemaal gelijk."

De hele nacht dacht de winkelier na over de woorden van de rabbi en de volgende dag ging hij naar hem toe. Onderdanig vroeg hij: "Rabbi gelooft u echt wat u zondag gezegd heeft over arm en de rijk?"

"Natuurlijk, de armen zullen rijk zijn en de rijken arm in het volgende leven."

Dat betekent dus dat omdat ik nu arm ben in het volgende leven rijk zal zijn !

In dat geval verzoek ik u mij honderd roebel te lenen en als ik in mijn nieuwe leven rijk ben, betaal ik u dubbel terug

Zonder aarzelen telde de rabbi honderd roebel uit.

Maar op het moment dat de winkelier ze wilde pakken vroeg hij hem: "Wat ga je eigenlijk met dit geld doen?"

"Ik ga de mooiste handel kopen die er is en natuurlijk zal ik die verkopen als warme broodjes"

"In dat geval kan ik je het geld niet lenen, want door je nieuwe handel zou je nl rijk worden en dus arm in het volgende leven, zodat je dan niet in staat bent om me terug te betalen. Helaas!"

Kyrie gebed met een gezongen aanroep

Geduldige God, om uw wereld, die belaagd wordt door haat en waar oorlog en geweld aan de orde van de dag zijn roepen wij tot U:

Heer onze Heer, ontferm u over ons

Levende God, om uw aarde waarop wij wonen, waar stormen, vuur, water de natuur en ons mensen bedreigen en vernietigen roepen wij tot U:

Heer onze Heer, ontferm u over ons

Luisterende God, om uw mensen, die worden overrompeld door plotselinge tegenslagen en zoeken naar een plaats van rust en vrede roepen wij tot U:

Heer onze Heer, ontferm u over ons

Eerste en laatste, om ons zelf, als wij ons klein en machteloos voelen onder alles wat in deze grote wereld gebeurt, en als wij lang niet altijd zeker weten wat nu goed is en wat kwaad, roepen wij tot U:

Heer onze Heer, ontferm u over ons

Heer, ontferm U over ons. Christus, ontferm u. Heer, ontferm u. Amen

Overweging Zwanenhofviering, 10-9-23

Jesaja 58 en Lucas 14: 1-11 " De eerste zijn de laatsten"

Thema " Dwarsliggers "

De sabbat, de dag des Heren, moest gevierd worden met lekker eten en drinken. Ook door Farizeeërs. Daarom mocht Jezus aanschuiven, niet uit hartelijkheid maar met een bepaald doel. Ze willen met deze dwarse rabbi in discussie gaan en nog liever hem betrappen op een heterdaadje .

Want al verschillende keren had Jezus mensen genezen op sabbat. En dat was verboden volgens de strikte religieuze regels die zij toepasten en ook van anderen verwachtten.

Hoe moeten we deze wetsgetrouwe mannen zien?

Geboeid door de Thora, de leefregels van de joden, werden ze uiteindelijk gevangenen van deze regels. Hoe zuiverder je leefde, hoe vaker je vastte, hoe beter je er voorstond in de ogen van God was de gedachte. Zo kun je aan zelfverlossing doen.

Een nogal exclusieve bezigheid, die niet voor iedereen en zeker niet voor Jan met de Pet, was weggelegd, want iedere regel bracht weer een volgende voort.

We herkennen het uit sommige hedendaagse religieuze stromingen maar ook in de bureaucratie rond het kindertoeslagschandaal, uit de absolute regels van verschillende actiegroepen of misschien uit eigen familiekring.

Andersdenkenden, anders- doeners zijn minderwaardig, fout.

Bij dit exclusieve Farizeeënetentje " was ook iemand met waterzucht".

Een zieke die vocht vasthoudt, oedeem heeft, door bv een hartkwaal. Dat was heus geen geëerde gast maar expres door de gastheer en mede farizeeërs ergens vandaan gehaald en letterlijk ten tonele gevoerd.

Wat gaat die z.g. wonderrabbi doen?

Natuurlijk genezen en dan hebben zij hun heterdaadje om hem in diskrediet te brengen, te veroordelen en hem zo mogelijk om te brengen

Maar Jezus is ze voor. Waar de zieke bij staat, vraagt hij of het toegestaan is om hem op de sabbat te genezen. Zo vestigt hij de volle aandacht op deze man.

Zien ze deze man als mens, een ziek medemens, of als een object dat ze nodig hebben om Jezus in de val te lokken? Is het een kwestie van aan de regel van de wet voldoen of gaat het om medeleven ?

De farizeeën doen er op de vraag van Jezus of genezing geoorloofd is op sabbat het zwijgen toe en wachten af.

Als antwoord op hun zwijgen pakt Jezus de man bij de hand. Met aandacht, een aanraking, zo wil hij genezen en hem vrijmaken. Of het nu sabbat is of niet.

De mens die hulp nodig heeft staat centraal en is belangrijker dan etiquette of regels.

Hoe gaan wij aan de ene kant met regels, met onze normen waarden en aan de andere kant met medemenselijkheid om ?

Je hebt visite, er wordt gebeld en daar staat de wat verwarde buurman met een lang verhaal en een vage vraag om acute hulp.... De visite of de buurman?

Of in een ander perspectief : We willen het graag zo houden in Fort Europa, liever geen

verstoring door z.g. gelukszoekers.

En trouwens.. die hulpvragers ...mensen hebben het vaak aan zichzelf te wijten dat ze verslaafd zijn, een slechte gezondheid hebben of schulden.

Moeten ze zich maar aan de regels houden. Doe ik zelf toch ook ? En verder zwijg ik maar.

Wat je niet ziet of wil zien als menselijke ellende, behoeft ook geen actie.

Je kunt in je eigen bubbel blijven, volgens je eigen regels leven en dan ook serieus denken dat je leeft zoals God het heeft voorgeschreven .

Jezus neem geen genoegen met het zwijgen van de Farizeeën en probeert hen uit hun rigide regelzucht te halen met een voorbeeld in de persoonlijke sfeer over je kind of een os die in een put vallen op sabbat.

Want weggijken van ellende lukt, tot het je zelf raakt in je familie of omgeving. Als je kind verslaafd is of jij je inkomen verliest. Als je partner een ernstige ziekte krijgt en depressief wordt. Wat heb ik dan aan die regels ?

Actie, nu ! Er is nood, **mijn** nood ! Ik wil hulp, troost, geborgenheid. Wat zijn wetten, omgangsvormen of aanzien waard als het om mijn verdriet, verlies of geestelijke nood gaat?

Ook nu Jezus met zijn voorbeelden hen persoonlijk aanspreekt en confronteert met hun onbarmhartige houding ten opzicht van derden, doen ze er het zwijgen toe.

” Daarop hadden ze geen antwoord.”

Jezus geeft niet op, hij is geraakt door het zwijgen en de starre houding van de farizeeën in hun ivoren toren. En door opnieuw dwars te liggen, probeert hij verbinding te maken.

Hij ziet het hele gedoe rond het ambitieus zoeken naar de beste plaats aan tafel aan en houdt hen een spiegel voor.

“Want wie zichzelf verhoogt ,zal vernederd worden , en wie zichzelf vernedert zal verhoogd worden” Jezus citeert hier een spreekwoord dat in zijn tijd bekend is en wij herkennen dat in onze eigen spreekwoorden *“Hoogmoed komt voor de val “* of *“Bov’n de koestal uitgreuen willen, maor in ’t zwiennhok terechte kommen.”*

Je hoort de schampere kritiek in je eigen omgeving als mensen struikelen in de maatschappij of je denkt het zelf als je iets in de krant leest over figuren op het wereldtoneel die er ineens uit liggen.

“Schoenmaker houd je bij je leest” Dat is misschien wel verstandig gedacht, maar vergeet niet dat veel mensen, en dat kunnen wij zelf ook zijn, uit een voortdurende onvrede met zichzelf of hun omstandigheden altijd weer streven naar meer, verder, hoger.

Onze hele maatschappij is gebouwd op een systeem van verschillen, dat mensen indeelt en uitsluit. ” Jij hoort er niet bij.” “Ik sta hier maar ik wil en moet hogerop”

De realiteit is dat we bang zijn: bang voor het oordeel van de ander, voor gezichtsverlies en materiele armoede. En dan gaan we niet uit van hoe de ander echt denkt en is, maar het zijn onze eigen angsten die maken dat we ons aanpassen, ten koste van hen die achterblijven. Het is best mogelijk dat we op deze manier heel ver komen en tenslotte zitten we werkelijk op de eerste plaats, hebben we succes en aandacht.

Maar wat hebben we daar mee bereikt ? We zijn concurrenten geworden in plaats van mensen die met elkaar iets te vieren hebben in alle eensgezindheid. Ondanks alle inzet zullen we uiteindelijk merken dat we op de ladder van succes armer geworden zijn en niet rijker.

Jezus roept op om anders te denken en om kritisch naar jezelf te kijken. Daarom ervaren we zijn parabels ook als “dwarsliggers “. Ze gaan vaak in tegen onze eigen innerlijk gevestigde orde en laten de moeilijkheden en “slechte” eigenschappen zien.

Voor Jezus staat het hele leven in verbinding met God, ook dit farizeeënetentje.

Voor God is juist de ongelukkige, zieke, vergeten mens belangrijk en dat gooit de hele sociale ladder van stijgen en uitsluiten omver. Daarom komt Jezus altijd in conflict met

machthebbers.

Hij probeert zijn hoorders, en dus ook ons, te laten inzien dat het niet nodig is om telkens maar weer hoger en beter te worden en vraagt ons juist niet neer te kijken op een ander of je eigen gelijk te halen. Hij betreft de gewone menselijke moraal van "hoogmoed komt voor de val en "lekker puh", op een ander, een religieus niveau.

Dan zijn niet de intermenselijke verhoudingen van macht en jaloezie, triomf en leedvermaak de maatstaf, maar de verhouding tussen God en mens is aan de orde. Hoe we voor God staan en hoe we ons tot God verhouden is doorslaggevend hoe we als mensen met elkaar omgaan.

Zolang jezelf hogerop wilt komen, zal je anderen naar beneden duwen of negeren of afhankelijk blijven van de goedkeuring van anderen.

Voor God zijn we werkelijk waardevol als we geen verborgen agenda hebben als gast maar gewoon ons zelf zijn. Hij nodigt ons uit aan zijn ronde tafel zodat we elkaar zien en kunnen communiceren.

*“ Wanneer je het juk van de onderdrukking uitbant,
de beschuldigende vinger en de kwaadsprekerij,
¹⁰ wanneer je de hongerige schenkt
wat je zelf nodig hebt
en de verdrukte gul onthaalt,
dan zal je licht in het donker schijnen,
je duisternis wordt als het licht van het middaguur.” (Jesaja 58: 9-10)*

Onvrede wordt dan vrede. En als we dat beseffen kunnen we ruimhartig zijn en kunnen we anderen voor laten gaan als ze dat nodig hebben. Rekening houden met hun gevoel van zelfwaarde. Niet ons zelf in de spotlight zetten maar aandachtig en open omgaan met elkaar. Als we ons afvragen hoe we leven willen dan hebben we het zelf in de hand:

Of we zijn voortdurend er op uit om ons waar te maken in de ogen van anderen Hun kritiek, hun waardering, maakt dat we onszelf soms vernederen en ons afhankelijk maken.

Of .. we vertrouwen dat wat we zijn en hoe we zijn aan God toe en houden onze handen, ons hart en het hoofd vrij voor medemenselijkheid. Het zou ons leven heel erg ontlasten, gemakkelijker maken en ontspannen.

Zo mogen we ervaren wie we zijn in tijd en eeuwigheid.

Het wordt ons gegeven.

Wegzending en zegen

Om samen Gods liefde te delen

Zegenen wij elkaar

Met liefde en trouw

In vreugde en verdriet

Moge God ons zegenen en behoeden

In de naam van de Vader

de Zoon en de Heilige Geest